

Endast Umeå har nått upp till målen

Varje år fattar regeringen beslut om verksamheten på landets universitet och högskolor. I dessa regleringsbrev finns nu under en fyraårsperiod bl a rekryteringsmål som anger minsta andel kvinnor bland nya professorer. Målen gäller samtliga professorer, både de lektorer som befordras och de som anställs efter att ha sökt en utlyst befattning.

Fördelningen av professorer mellan män och kvinnor bland de sex universitet som ger läkarutbildning är långt ifrån jämn. Längst fram ligger Göteborgs universitet, som ifjol hade 19 procent kvinnor bland professorerna. Men av de 38 professorer som anställdes i Göteborg under fjolåret var endast sex kvinnor. Bara Linköping hade en lägre andel kvinnor bland sina nya professorer, tre av 29. Umeå anställde mer än tre gånger så många kvinnor. Tio av de 27 nya professorerna var kvinnor.

På alla de aktuella universiteten utom Linköpings är de befordrade professorerna större än de som fick sin tjänst genom att söka en utlyst befattning. Bland de befordrade är ofta andelen kvinnor lägre. I Göteborg, exempelvis, befordrades 24 lektorer till professorer förra året. Endast två var kvinnor.

När befordringsreformen (se artikel

Tabell I. Könsfördelningen i professorstjänster vid olika universitet. K=kvinnor; P=professorer/professor; andel i procent.

Universitet	Mål 2001–2004, andel K bland P som anställs	Andel K som fått utlyst P	Andel K bland befordrade P	Andel K bland nya P år 2002	Andel K bland alla anställda P år 2002
Uppsala	24	27	19	21	14
Lund	20	25	11	17	12
Göteborg	28	29	8	16	19
Umeå	28	43	35	37	17
Linköping	26	6	17	10	15
Stockholm	27	0	28	20	16

intill) infördes trodde man att befordring på egna meriter skulle gynna kvinnor. I Linköping och på KI verkar det ha varit fallet även om andelen kvinnor bland de befordrade också är låg. I Linköping anställdes 16 män och en (1) kvinna som hade sökt utlyst anställning som professor. Vid medicinska fakulteten anställdes sammanlagt tolv nya professorer, elva var män.

Bland förra årets sju nyanställda professorer vid Karolinska institutet fanns inte en enda kvinna. Bland de sökande fanns 18 män och fem kvinnor.

Lunds universitet har flest professorer, 542, 12 procent av dessa är kvinnor.

På medicinska fakulteten är andelen något mindre. Endast drygt var tionde av de 142 professorerna är kvinnor. 2001 rekryterades 14 procent kvinnliga professorer till Lunds universitet och året därpå 17 procent. Även om Lund har det lägsta rekryteringsmålet, minst 20 procent kvinnor bland de professorer som anställs under perioden 2001 till och med 2004, så har universitetet en bit kvar till den nivån.

Nu när halva tiden för rekryteringsmålen har gått är det endast Umeå universitet som når upp till målen.

Sara Hedbäck

sara.hedback@lakartidningen.se

Många fler professorer – men könsojämlikheten kvar

Antalet professorer vid svenska universitet och högskolor har nästan fördubblats på fem år. Men andelen kvinnor och män bland professorerna förändras endast marginellt. Det slår Högskoleverket fast i sin slutrapport om befordringsreformen.

Vid årsskiftet 1999 infördes en ny väg i det akademiska karriärssystemet. Förutom meritering i konkurrens om samma tjänst infördes möjlighet till befordring på egna meriter. Det innebär att lektorer med tillräcklig vetenskaplig och pedagogisk kompetens efter ansökan kan befordras till professor inom ramen för sin anställning, alltså utan att söka en utlyst befattning.

På liknande sätt kan adjunkter befordras till lektorer. Förarbetena till den s k befordringsreformen lägger stor vikt vid att vetenskapliga och pedagogiska meriter ska bedömas som lika viktiga vid befordran. Det skulle innebära att merite-

ring av olika slag lönar sig och att möjligheterna att bli professor inte blir beroende av pensioneringar eller dödsfall.

I propositionen som låg bakom reformen utställdes att antalet professorer skulle fördubblas »inom några år«. Högskoleverket har tolkat det som till 2002. Regeringen antog också att andelen kvinnliga professorer skulle kunna tredubblas fram till 2008, till följd av reformen men också av de stora pensionsavgångarna i professorskåren. Men bland representanter för universiteten fanns farhågor att reformen skulle hålla tillbaka andelen kvinnliga professorer.

Högskoleverket, som under drygt två år utvärderat effekterna av reformen, kommer nu fram till att antalet professorer kraftigt har ökat. Då inga siffror ännu finns för 2002, baserar man antagandet på beräkningar som innebär ca 4 000 professorer. 1996 då propositionen skrevs fanns 2 100.

Av de lektorer som hittills sökt befordran är 22 procent kvinnor. Högskoleverket förklarar snedfördelningen med sammansättningen bland lektoreorna. Numera utgör kvinnorna en större andel i lektorskåren eftersom så många män har sökt och blivit befordrade. Högskoleverket har också sett att kvinnor som söker befordran verkar ha något större chanser att få sin ansökan beviljad, men det kompenseras genom att fler män söker.

1999 fanns 2 671 professorer vid svenska universitet och högskolor, 12 procent av dem var kvinnor. År 2000 fanns 3 254 professorer, 13 procent av dem var kvinnor, och 2001 fanns 3 561 professorer, 14 procent kvinnor.

Statistik för fjolåret blir tillgänglig först till sommaren.

Sara Hedbäck

sara.hedback@lakartidningen.se